

„Légből kapott koholmány.”

Dr. Somogyi Szilveszter háromnapos távollét után szerdán este érkezett haza Szegedre és csütörtökön, a kora reggeli órákban a Szegeden megjelenő déli újság számára a következő, nagyon erélyes hangú nyilatkozatot adta le:

„Felháborodással értesültem a „Délmagyarország”-nak erről a cikkéről és hevesen tiltakozom az ellen, hogy engem annyira tapintatlannak és kegyetlennek állítanak be, hogy még el sem temetődik Boross Józsefet és én máris feljárnoltam volna a szegedi kórházat az egyetem céljaira. Kijelentem, hogy nem is jártam a kultuszminisztériumban és a „Délmagyarország”-nak ez a cikke légből kapott koholmány.”

Annak a cikknek tartalmában pedig, amelyről a polgármester ezt az erélyes hangú nyilatkozatot tette, a következők voltak: „A polgármester, aki Budapesten való megérkezése után kapott hírt arról a tragikus katasztrófáról, amelynek dr. Boross József egészségügyi főtanácsos, a kórház igazgató-főorvosa és vitéz Szentkirályi Dezső volt pilóta-százados az áldozata, felkereste dr. Tóth Lajos kultuszminiszteri államtitkár és fölvetette ismét előtte a szegedi kórház egyetemelésének a tervét. Kijelentette, hogy ha az egyetemelés nem is lenne végleges jellegű, arra az átmeneti időre, amíg a megtrúrt igazgató-főorvosi állást ismét betölthetik, ki lehetne próbálni gyakorlatilag az egyetemelését. Az államtitkár kijelentette a polgármesternek, hogy a szegedi kórház egyetemeléséről ezidőszakra beszélni sem lehet, mert a kultuszárca a kórház fenntartási költségeit szűkreszabott költségvetési keretei miatt semmiféle körülmények között sem vállalhatja át.”

Hogy mit talált ebben a polgármester olyat, ami őt kegyeletsértéssel vádolta volna meg, nem tudjuk, azt azonban mindenki tudja Szegeden, hogy a polgármester régóta híve a kórház egyetemelésének és híve volt akkor is, amikor álláspontjával egyedül maradt, szemben a város egész közvéleményével. Abban pedig, hogyha kedden, a szerencsétlenség napján, tett is volna lépéseket régi tervének megvalósítása érdekében, kegyeletsértést a rosszakarat sem láthatna, legfeljebb azt, hogy a polgármester — nagyon helyesen — mindig és minden körülmények között küzd azért, amit a város szempontjából helyesnek, hasznosnak tart. Ha nem így lenne, akkor bárki kegyeletsértésnek minősíthetné azt is, hogy Taschner Endre halála után negyvennyolc órával a polgármester már megbízta az egyik tisztviselőt a főjegyzői teendőik ellátásával. Ebben senki sem látott kegyeletsértést, mi sem látunk, éppen úgy nem, mint nem tartanánk kegyeletsértésnek azt, amit a polgármester most olyan erélyes hangon kegyeletsértésnek minősít. Mert hát — sajnos — az élet változatlan sebességgel fut el a legszomorúbb emberi tragédia mellett is.

A polgármester a „Délmagyarország” tudósítását ezenkívül „légből kapott koholmánynak” is minősíti, kissé elhamarkodva, mert ha ezzel a minősítéssel várt volna néhány óráig, akkor belátta volna, mint ahogyan szóla már be is látta, hogy a „Délmagyarország” nem egészen a légből kapta azt, amit közzé adott, hanem előbb alaposan utánajárt a történeteknek és megírt mindent, amit egy komoly újságnak meg kell és meg lehet tennie. Eredetileg nem kívántuk a hír forrását megnevezni, de a polgármester erélyes nyilatkozata kikényszerít belőlünk és kényszerhelyzetünket súlyosbítja az is, hogy később — egy másik újság munkatársa előtt — még sokkal súlyosabban minősítette azt, amit előbb csak légből kapott koholmánynak nevezett. El kell tehát mondanunk, hogy miként született meg a kérdéses cikk.

Kedden délelőtt, amikor az egész város a repülő éri katasztrófával foglalkozott, a polgármester Budapestről, a belügyminisztériumból felhívta hivatalát és akkor értesült a szerencsétlenségről. Egy óra múlva ismét megszólalt a polgármester szobájában a telefon. A kagylót a polgármesteri hivatal vezetője, dr. Pávó Ferenc aljegyző vette fel. A polgármester jelentkezett ismét. Dr. Pávó Ferenc körülbelül a következőket mondotta:

— Méltóságos uram, a tanácsülésen

szobakerült a kórház egyetemelésének az ügye. Most talán, hogy az igazgató-főorvos ur áldozata lett a repülőgépszerencsétlenségnek, könnyebben át lehetne adni a kórházat az egyetemnek.

A Délmagyarország munkatársa vélelőnül jelen volt ennél a telefonbeszélgetésnél. Ott állt a polgármester szobájának nyitott ajtajában, hallotta dr. Pávó Ferenc minden szavát, azt természetesen, amit a polgármester mondott, nem hallhatta. A telefonbeszélgetés után dr. Pávó Ferenc kijött a szobából és anélkül, hogy a Délmagyarország munkatársa egyellen kérdést is intézett volna hozzá, ezeket mondotta:

— A méltóságos ur azt mondja, hogy nem aktuális a kórház egyetemelésének a kérdése. Beszéltem Tóth Lajos államtitkárral, aki kijelentette, hogy a kultuszárca semmi körülmények között sem vállalhatja át a kórház fenntartási költségeit.

A Délmagyarország már ennek alapján is nyugodt lelkiismerettel megindíthatna volna azt, amit megirt, de ennek alapján még nem írta meg. A szerkesztőség telefonon felhívta a lap budapesti tudósítóját és megkérte, hogy illetékes helyen érdeklődjön a kérdés után. A budapesti tudósító késő éjjel adta le azt a tudósítást, amely megértesítette dr. Pávó Ferenc közlését és amelynek alapján a Délmagyarország megírta a „légből kapott koholmány”-t.

Az iparosnyugdíjintézet megalakítása.

Budapest, június 4. Az egységes párt szociális bizottsága ma délután 1 órakor a képviselőház jegyzői szobájában Bartha Andor elnökletével az érdekeltek bevonásával értekezletet tartott az az iparosnyugdíjintézet megalakítása tárgyában. A kormány részéről dr. Fehér Vilmos és dr. Fritz Géza miniszteri tanácsosok vettek részt, az érdekeltek részéről Pálfi Dániel, az IPOSZ elnöke dr. Kossalka János műegyetemi tanár, a Baross Szövetség igazgatója, Huska Vilmos nemzetgyűlési képviselő a mis-

Ezek után teljes joggal fennírtak nekünk a sérelmezett cikk minden betűjét, de — nem hamarkodjuk el a dolgot, mert nem tartjuk kizártnak, sőt a polgármester nyilatkozata után több mint valószínűnek hisszük, hogy valami félreértés lehet a dologban. A polgármester, amikor közöltük vele, hogy honnan kaptuk a hírt, kijelentette, hogy dr. Pávó Ferencnek kedd délben tényleg mondotta, hogy a kórház egyetemelésé nem aktuális, mert Tóth Lajos államtitkár ezidőszakra hallani sem akar a kórház fenntartási költségeinek átvállalásáról.

— De ezt — mondotta a polgármester — nem most tudtam meg, hanem hónapokkal ezelőtt, amikor utoljára beszéltem dr. Tóth Lajossal a kórház egyetemeléséről. Kedden nem is jártam a kultuszminisztériumban, tehát Tóth Lajossal nem beszélhettem.

Dr. Pávó Ferenc tehát nem értette jól meg azt, amit kérdésé a polgármester válaszolt. Ebből a félreértésből származhatott aztán az a másik félreértés is, hogy Budapestben megerősítették a félreértett polgármesteri választ. Fővárosi tudósítónk érdeklődésére azt a választ kaphatta, hogy a polgármester tényleg tárgyal a államtitkárral a kérdésről, de azt nem közölte, hogy mikor, most kedden-e, vagy pedig három hónappal ezelőtt?

Lehet, hogy a „légből kapott koholmánynak” ez az igaz története, de ebből is feltétlenül kitűnik, hogy nem légből kapott koholmánnyal van szó.

kolci, Pálfi József a szegedi ipartestület képviselőjében jelent meg. Az a vélemény alakult ki, hogy az iparosok nyugdíjintézetének kényszerűsége alapján való megalakítása egyoldalú volna. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy szükségesnek tart olyan törvényes intézkedést, amely valamennyi ágra kiterjedő, általános kötelező aggkori és munkaképzetlenség esetére szóló biztosítást mondana ki. A párt szociális bizottsága ilyen értelemben fog a kormány-párt pénzügyi elöljáróját te ni.

Tizezrek részvéte mellett temették a repülőkatasztrófa áldozatait.

Hullámzó emberlőmegek, sorfalakban álló népek, zsúfolt utcák, őszinte és mély részvétel, szívbéli meghatottság, — ezek a külső megnyilvánulásai a ma délutáni két temetésnek. Hamarosan nem tudjuk megmondani, mikor láttuk mását, de kétségtelen, hogy nem a katasztrófával járó érdekesség volt az előmozdítója, megteremtője, hanem a páratlan népszerűség is.

Már a délutáni félnégyes temetésen ezrével zúdult a gyászoló és résztvevő közönség a honvéd-csapatkórház környékén, ahonnan vitéz Szentkirályi Dezsőt kísérték örök nyugalomra. A katonai díszszertartás mellett a társadalom minden osztályának számos képviselője is a teljes helyőrség. Dísz-század tisztelgett utolsó a szép reményű, korán eltávozott vitéznek s Zéman Zoltán evangélikus lelkész mondott lelkekig ható imát, zengő szép beszédet, könnyekre fakasztva mindenkit.

A lelkész ezeket mondotta: ... Az élet nagy színpadán egymás után lépnek kiszemelt áldozatai a halálnak a nagy süllyesztőre és mennek a nagy éjszakába ... Az élet elomlik a halál rejtentő sulyu kezének érintésére, mint kis homokkunyó a paripa patkós lábai alatt.

... És mégis minden életben van valami szent tanítás. Minden koporsóra ir valami életszépítő ígét az Ur! A mi drága halottunk életének is van egy szép, föl-emelő tanítása: élete a munkában, a kötelességteljesítésben folyt le, abban emésztődött és abban dicsóult meg ...

Volt egy szelid galamb: boldogan, szabadon, csattogó szárnyakkal szállt fent a tiszta napsugárban, mignem egyszer lecsapott rá a fekete karvaly s éles körmei között, hulló tollakkal, véresen vonaglott, halálra gyöttrődött a fehér galamb. Ez a vitéz Szentkirályi Dezső élete ... Szomorúságunkat, e bús éjszakát ragyogja be szelid fényével a viszontlátás reménye ... Amen.

A mélységesen megható gyászszertartás után megindult a hosszú gyászmenet, amely vitéz Szentkirályit végső pihenő helyére kísérte.

Alig ért véget ez a gyászszertartás, kocsikon, villamokon, gyalog sietett a közönség a Tisza Lajos-körfőre a másik jeles halotthoz. Szeliden pihent selyem szemfűdjő alatt Boross József, sápadt volt most mindig jókedvű, rózsás arca, — a gyászdrapériás szobában asszonyok sora kora elmúlását. Válogatás nélkül sziszonyai ennek a városnak, előkelők és polgári ruházatauk, szegények és földhöz ragadtak.

A köruton alig lehetett mozogni, újabb emberlőmegek hullámzottak a régi nyomaiba, az újságíróképeség itt felmondja a szolgálatot, hogy hűségese képei adjon a megjelentekről. Azért csak körülbelül sorrend nélkül, próbáljuk elmondani, hogy ott voltak a kiterjedt család tagjain kívül:

Aigner Károly főispán, Somogyi Szilveszter polgármester, Temesváry Géza ny. főispán, Hamza Géza táblaelnök, az egyetem részéről Csengery János, Menyhárt Gáspár, Szandner Pál, Bartók György, Poór Ferenc, Lőte József, továbbá Várhelyi József prépost, Muntyán István, Koós Elemér, Koós Kálmán, Orosz Pál, Fekete István, Orbán János, Wéner Károly, Kiss István és Tihanyi Béla piaristák, Bay Bertalan, dr. Kovács József t. tisztifőorvos, Kiss Ferenc miniszteri tanácsos, Szeless József, Magay Lajos, Fluck Dezső miniszteri tanácsos, Szojka Kálmán volt országgyűlési képviselő, Harsányi Elemér, Krausz Miklós táblabíró, Schultheisz Károly tanácsos, Mészó Zoltán és Anasievs Oszkár ezredes orvosok, Haifke Emil és Szél Pál alezredes orvosok, dr. Regdon Károly, Dragodán Pál kórház főnök, dr. Gerő Mór, Tóth József feladokeres, igazgató, Tóth Imre, Temesváry József, Borbély József, Gerle Jenő, Barsay Károly, Kovács Zoltán, Frankó Antal, Bokor Adolf, Vajda Imre gyógyszerészek, Bagary László, Pick Jenő, Karg György alezredes, Gróf Árpád, Popper Ferenc, Zombory Jenő ügyész, elnök, Kiss Menyhért, Széll Atos, Feuer Egon, Kovács Ödön, Fluck Ferenc ezredes, Illés főfőorvos, dr. Szlavik Péter, Papp István ártmentesítő társulati igazgató, Török Béla, dr. Nagy Samu, dr. Vas Ignác, Sandberg Henrik, Polgar Péter, Kiss István kir. ügyész, Kamocsay György, Szekerke Lajos, Dötre Pál, Szendrey Jenő, Mamusch László, Schaeffer Lajos, Paraszkay Gyula, Grasselli Károly, dr. Kosa Gáspár, Ivánovics Imre, Czimmer Károly, Pinter Ferenc alezredes, Wolf Ferenc, a Zsolnai család Szentéről, Kun Izidor, Ottovay István, Faur

Kornél, Hausner Rezső ezredes, dr. Tóth Mihály ny. tanácsnok, Wagner Gusztáv, Turóczy Mihály, Buócz Béla, Széll Gyula, Csikos Nagy József, Solymos Elemér, Rainer Emil, Réty tábornok orvos, Gergely Miklós tábornok, Kókay István, Rácz Andor, Back Bernát, Engel Rudolf, Kuba Vilmos alezredes, Kovács Rókus táblai tanácselnök, Bedő Mór, Eisner Manó, Rappaport Samu, Ruz Gusztáv, Baneth Samu, Homola Ernő, Gál Ferenc, dr. Gaál Endre, dr. Leitner Vilmos egyet. magántanár, Schrötter Henrik, Rösler Tamás h. p. u. igazgató, Szivessy Lehel, Tajti Gábor és dr. Nagy Béla minoriták, dr. Leinzinger László, Leinzinger Gyula, Vajda Manó, Witzenz Márton, dr. Schaffer Samu, Curry Richard, Sirchich György, Czigler Arnold, Szöllőssy Ernő, Molnár József bíró, Nyáry György, Márky Imre, dr. Tóth Béla, Csonka Ferenc, Nyilassy Sándor, Móra Ferenc, Szgyártó Albert, Korpássy Elemér, Kaszó Elek, Sz. Szigethy Vilmos, Vékes Bertalan, dr. Baracs Marcell, dr. Kovács Kálmán, dr. Kovács Ferenc, Szilber Dezső, Kovács Gyula őrnagy, Krämer Tamás, Palócz Sándor, Rack Lipót, Sajtos Samu, Szabó Sándor, Baár Jenő, Mally Ferenc, Kanyó Béla, Csonka Elemér, Ujj József, Pataki Vilmos, Kopasz Antal, Géc János őrnagy, Léway Béla, Vass Zoltán, Vas András, dr. Temesváry Ernő, Turcsányi Imre, Tarján Pál, Thiering Oszkár, Bodnár Géza, dr. Bach Imre, Hajnal István, Schreiber Fülöp, Tergina Gyula, Ormos Zsigmond, Gyuriza Sándor, dr. Bereczk Péter, Bokor Pál, Gömöri Andor, Kuliffay Győző, Berzenczey Domokos, dr. Krausz József, dr. Ács Vilmos, Pongrácz Albert, Rainer Ferenc, Szarvady Lajos, Borbola József, vitéz Szendrey László, Kolb Árpád, Csorba Gáspár, Székely Vilmos, vitéz Petkóczy Lajos, Bokor Miklós, Gárgyán Imre, Papp Menyhért, Schön Károly, Viola György, dr. Rex Ernő, Hunyadi Vass Gergely, Nagy Gyula miniszteri o. tan., Zámbo György, Dudás Béla, dr. Vén Ferenc, dr. Klein Mór, dr. Debre Péter, dr. Falta Marcell, dr. Ziffer Alfréd, dr. Goldschmidt György, Bagary Kálmán, dr. Spitzer Ignác, dr. Ruz Gusztáv.

Ismételjük, hogy ez a névsor távolról sem teljes, de a sűrű sorfalak között lehetetlen volt a közeledés, nem lehetett mindenkit látni.

Rengeteg volt a női résztvevő is. Az imént felsoroltaknak tulnyomó része feleségestől jelent meg, családtagjaikkal, felsővörös öreg polgárai, kisemberei, egyszerű asszonyok, felejtési soha nem tudó, hálás betegek, akik felváltva imádkoztak és sirtak már tegnap óta a ravatal mellett, a virágokkal, koszorúkkal tulzsfolt halottas szobában.

Meg kell még emlékezni az ifjú generációról, amely most indul reki az életnek s abban a megfizetlenségben részesült, hogy Boross József baráti körhöz tartozhatott, a sportársokról, a kis Boross Józsi barátairól, a kórház, az egyetem személyzetéről, — ki tudná ezt mind felsorolni.

Azért a temetés megkezdésekor példás volt a rend, amit az államrendőrség tartott fenn.

A gyászszertartást a ház előtti téren Boross régi jó barátja, Breisach Béla kanonok végezte nagy papi segédlettel, a Csomák Elemér vezénylete alatt álló egyházi énektár szolgáltatta gyönyörű, összességű énekével és gyászdalával a kántori teendőket.

A város, a törvényhatóság és az orvosi kar nevében dr. Wolf Ferenc tisztifőorvos mondott zokogástól csukló hangon bucsuztatót, a kórház utolsó köszöntését dr. Debre Péter tolmácsolta mélyen átértett szavakkal. A jóbarátok, a Csón kázó Egylet, a Kaszinó mélyseges gyászt — Boross József tréfás kívánságának teljesüléseként — a legjobb barátok egyike, dr. Török Béla mondta fájdalmasan zengő szép szavakkal. Belesírta nemcsak a maga lelkét, de mindenkiét, akinek az életében bár csak egyetlen derűs percet is jelentett a feledhetetlen jóbarát, a klasszikus vágású jóember, a művészlelek, aki a magasba törekedett, de akit visszakövetelt magának a föld. A szép beszéd azzal az ígérettel végződött, hogy van még sirontói szeretet is, ezt pedig a megemlékezésen kívül az itmaradt kis árvákra ruházta a felejtési sohasem tudó baráti sereg.

Azután megindult a halottas kocsi, amely virágos erdőhöz hasonlított, amelyben rózsák között uszik a koporsó a végtelenség vizei felé. A lakás ablakában zokogott a 82 éves nagymama, a sok csapást ért mairóna.

A Takaréktár-utcán át a Széchenyi-téren haladt a menet. Azt lehetett volna hinni, hogy megállíjják egy pillanatra a város háza előtt a megkondul ebben a pillanatban az öreg harang, hiszen talán mégis csak volt valakije, megnyugtató biztonsága, jó lelkiismerete, az összességnek Boross József, ha nem is gyáriót aktáit, — de a